

บทที่ ๔
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ต่อ)

อ.อริศม อินทุภูติ
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา
๒๓ ส.ค. ๒๕๖๗

ชุดที่ 6

ข้อสังเกต : คำพิพากษาคดีขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน (ร่ำรวยผิดปกติ)

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้น

- พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และ
- ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น
- และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคสี่

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด

- ผู้นั้น **ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป**
- และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคห้า

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิดฐาน**รับทรัพย์สินหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ทรัพย์สิน**ที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้น **ตกเป็นของแผ่นดิน**

3

ตัวอย่างคดีอาญาที่ศาลฎีกาแผนกคดีอม.
มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

4

คดีอาญา

คดีอม.อร ๕/๒๕๖๗

คดีนี้ โจทก์ฟ้องว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง วิสามัญพิจารณาร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และอนุกรรมการแผนงานบูรณาการ ๒ ในคณะกรรมการวิสามัญฯ ก่อนการพิจารณางบประมาณของคณะอนุกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ จำเลยเรียก เงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือของงานโครงการจากนาย ศ. อธิบัติกรมทรัพย์ากรน้ำบาดาล เพื่อแลกกับการไม่ตัดงบประมาณของกรมทรัพย์ากรน้ำบาดาล อันเป็นการเรียก รับ หรือ ยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่ กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบ หรือมิชอบด้วยหน้าที่ และเป็นการ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือ โดยทุจริต ขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๒, ๑๗๓ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙, ๑๕๗ จำเลยให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษา ว่า จำเลยมีความผิดตามที่ฟ้อง ลงโทษจำคุก ๖ ปี กับให้จำเลยพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๕ อันเป็นวันที่ศาลมีคำสั่งให้จำเลยหยุดปฏิบัติหน้าที่ในคดีนี้ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของจำเลยตลอดไป โดยไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

จำเลยอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์วินิจฉัยความว่า ปัญหาที่ว่า จำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดี อม.หรือไม่ เห็นว่า แม้โจทก์มีนาย ศ. อธิบัติกรมทรัพย์ากรน้ำบาดาล เป็นประจักษ์พยานเพียงปากเดียว แต่นาย ศ. เบิกความถึงรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามที่ตนได้ประสบพบมาเป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่การพิจารณา งบประมาณของกรมทรัพย์ากรน้ำบาดาลในระดับกระทรวงเรื่อยมาจนถึงระดับกรม ในที่ประชุมของคณะกรรมการวิสามัญฯ จนถึงคณะอนุกรรมการแผนงานบูรณาการ ๒ ทำให้เห็นพฤติการณ์ของจำเลยที่ตั้งข้อสังเกตและซักถามงบประมาณเฉพาะกรม

ทรัพยากรน้ำบาดาลมาโดยตลอด ลักษณะที่เน้นย้ำถึงโครงการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีได้มีลักษณะเป็นการตรวจสอบการใช้งบประมาณของหน่วยงานรัฐตามปกติ แต่เป็นการสร้างความกดดันและความกังวลแก่ผู้รับการพิจารณาว่าจะถูกตัดหรือลดงบประมาณหรือไม่ เพื่อใช้เป็นข้อต่อรองในการแสวงหาประโยชน์ อันทำให้เห็นมูลเหตุชกุงใจให้จำเลย โทรศัพท์หานาย ศ. ผ่านการติดต่อของนาง น. เลขานุการคณะอนุกรรมการแผนงานบูรณาการ ๒ ในคืนวันเกิดเหตุ นาย ศ. และจำเลยใช้เวลาสนทนาครั้งแรก ๙ นาทีเศษ และใช้เวลาสนทนาครั้งที่สอง ๖ นาทีเศษ สอดคล้องกับข้อมูลการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ ข้อความที่มีการสนทนาโต้ตอบกันทางโทรศัพท์ตั้งแต่การเรียกเงิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อนาย ศ. ปฏิเสธก็เปลี่ยนมาเป็นของงานแทน เพื่อแลกกับการไม่ตัดลดงบประมาณ มีลักษณะพูดต่อรองกันไปมา ซึ่งมีรายละเอียดมาก ยากที่จะแต่งเรื่องขึ้นมาให้สอดคล้องกัน โดยเฉพาะข้อความที่สนทนากันในเรื่องของงานยังสอดคล้องกับการตั้งข้อสังเกตและซักถามของจำเลย ในการประชุม ซึ่งมุ่งเฉพาะโครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่มีงบประมาณไม่มาก ที่จำเลยอ้างว่า จำเลยโทรศัพท์ติดต่อนาย ศ. ขอแบบแปลนและประมาณราคาเพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณโดยตรง ทั้งที่ต้องดำเนินการผ่านเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตามข้อบังคับการ

ประชุมและแนวทางปฏิบัติที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวดำเนินการสืบกันมา ไม่สมเหตุสมผล จึงเป็นพิรุณและไม่น่าเชื่อถือ สำหรับที่นาย ศ. กล่าวต่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการแผนงานบูรณาการ ๒ และให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนว่า ได้มีการบันทึกเสียงการสนทนาไว้ นั้น ก็น่าเชื่อว่าเป็นการพูดต่อด้วยความไม่พอใจ และแสดงให้เห็นว่าตนมีพยานหลักฐานที่มั่นคงที่จะกล่าวหาจำเลยได้ โดยบันทึกชี้แจงข้อเท็จจริง คำให้การ และคำเบิกความ นาย ศ. คงยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์โทรศัพท์เรียกเงินหรือของงานของจำเลยมาโดยตลอด ดังนั้น คำเบิกความในส่วนนี้จะแตกต่างกันไปบ้าง แต่สาระสำคัญแห่งคดีมิได้เปลี่ยนแปลง ข้อแตกต่างดังกล่าวจึงเป็นเพียงพลความ การตั้งข้อสังเกตและซักถามของจำเลย และการชี้แจงของนาย ศ. เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ ตามธรรมดาย่อมมีเหตุกระทบกระทั่งกันเกิดขึ้นได้ หากจะมีความไม่พอใจเกิดขึ้นระหว่างการประชุมบ้างก็เป็นเรื่องปกติ ไม่น่าจะร้ายแรงถึงขนาดที่จะต้องขึ้นแต่งเรื่องขึ้นเพื่อปรักปรำจำเลย อีกทั้งในคืนวันเดียวกันแทบจะในทันทีภายหลังเกิดเหตุ นาย ศ. ได้โทรศัพท์ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ไปหานาย ก . และนาย ส. เล่าเรื่องการเรียกเงิน

ดังกล่าวให้ฟังทันที ย่อมไม่มีเวลาคิดปรุงแต่งเรื่อง โดยในสวนนี้ โจทก์ยังมีนาย ภ. และนาย ส. มาเบิกความยืนยันว่า นาย ภ. โทรศัพท์ติดต่อหาจำเลยเช่นกัน มีการซักถามจนนำไปสู่ การพูดในเชิงของงานของกรมดังกล่าว และในวันรุ่งขึ้น นาย ศ. ยังโทรศัพท์ติดต่อกับ นาย น. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เล่าเรื่องที่ถูกจำเลยเรียกเงินให้ฟังด้วย แม้นาย ภ. นาย ส. และ นาย น. เป็นคนรู้จักกันในฐานะเพื่อนและผู้บังคับบัญชาก็ตาม แต่ต่างก็เป็นข้าราชการชั้น ผู้ใหญ่และเป็นถึงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีสาเหตุโกรธเคืองหรือขัดแย้งกับจำเลยมา ก่อน พยานบุคคลทั้งสามยังเบิกความเชื่อมโยงกับที่นาย ศ. เบิกความ จึงเชื่อว่าเบิกความไป ตามความจริง พยานพฤติเหตุแวดล้อมของโจทก์ดังกล่าวที่ใกล้ชิดต่อเหตุการณ์เช่นนี้ ย่อม สนับสนุนคำเบิกความของนาย ศ. ประจักษ์พยานให้มึ้นน้ำหนักมากยิ่งขึ้น การที่จำเลย โทรศัพท์เรียกเงินหรือขอผลประโยชน์จากโครงการในการจัดทำงบประมาณของกรม ทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นการอาศัยโอกาสในตำแหน่งที่ตนมีอำนาจและหน้าที่ที่สามารถ เสนอปรับลดงบประมาณได้ จึงเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นการ แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น และเป็นการขอ เรียก รับ หรือ ยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดใน

ตำแหน่งของจำเลย ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ อันเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๗๓ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ เมื่อคดีฟังได้ดังกล่าวแล้ว อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้นเช่นกัน ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองพิพากษามานั้น องค์คณะชั้นวินิจฉัยอุทธรณ์โดยมติเสียงข้างมากเห็นพ้องด้วย พิพากษายืน.

คดีอาญา

คดีอม.๓๐/๒๕๖๖

คดีนี้ โจทก์ฟ้องว่า จำเลยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรักษาการนายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งโยกย้าย และให้นายถวิล เปลี่ยนศรี พ้นจากตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) โดยไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๗ วรรคสอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งและเชื่อมโยงกับการโอนย้าย พล.ต.อ. ว. ขณะนั้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผบ.ตร.) ให้ไปดำรงตำแหน่งเลขาธิการสมช.แทน และบรรจุแต่งตั้ง พล.ต.อ. พ. ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อันเป็นการแทรกแซงและก้าวก่ายการแต่งตั้ง โยกย้ายหรือการให้พ้นจากตำแหน่งข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๘ ประกอบมาตรา ๒๖๖ (๒) (๓) และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของ พล.ต.อ. พ. เครื่องมือของจำเลย อันเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าของงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดใน

..

ตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และ พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๕๒ มาตรา ๑๒๓/๑ ประกอบพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ นับโทษจำเลยต่อจากโทษจำคุกของจำเลยในคดีหมายเลขแดงที่ อม.๒๑๑/๒๕๖๐ และจำเลยที่ ๑ ในคดีหมายเลขดำที่ อม.๒/๒๕๖๕ ของศาลนี้

องค์คณะผู้พิพากษาเห็นว่า แม้มูลกรณีคดีนี้เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓/๒๕๕๗ แล้วก็ตาม แต่คดีของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวคงพิจารณาวินิจฉัยแต่เพียงว่า จำเลยในคดีนี้ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นนายกรัฐมนตรีเข้าไปก้าวก่ายแทรกแซง เพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่นหรือของพรรคการเมืองในเรื่องการบรรจุแต่งตั้งโยกย้าย โอนเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการพ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๖(๒) และ (๓) อันมีผลให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๙) ประกอบมาตรา ๒๖๘ หรือไม่เท่านั้น และผลของคำวินิจฉัยของ

12

ศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวคงผูกพันศาลนี้ให้รับฟังได้เพียงว่า **ความเป็นรัฐมนตรีของจำเลย ได้สิ้นสุดลงแล้ว**

ส่วนคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๓๓/๒๕๕๗ ก็มี **ประเด็นเพียงว่า** คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๕๒/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๗ ก.ย.๒๕๕๔ ที่สั่งให้นายถวิลไปปฏิบัติราชการที่สำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๓ ก.ย. ๒๕๕๔ ที่สั่งให้นายถวิลพ้นจากตำแหน่งเลขาธิการ สมช. และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เท่านั้น **ไม่มีประเด็นพิจารณาวินิจฉัยถึงความรับผิดทางอาญาของบุคคลใด**

ปัญหาว่าจำเลยกระทำความผิดอาญาตามฟ้องคดีนี้หรือไม่ จึงเป็นคนละประเด็น กับที่ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัย และยังไม่มีศาลใดวินิจฉัยมาก่อน จึงอยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการที่จะวินิจฉัยเกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของจำเลย นอกจากจะต้องพิจารณาจากการกระทำของจำเลยแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงเจตนาตามประมวลกฎหมายตรา ๕๙ และเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือโดยทุจริต อันเป็นองค์ประกอบความผิดตามประมวล

กฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๙/๑ ประกอบพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๖๑ มาตรา ๑๙๒ ด้วย **จึงไม่อาจนำเอาข้อเท็จจริงตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองสูงสุดดังกล่าวมาผูกพันให้ศาลนี้ต้องรับฟังตาม**

ส่วนประเด็นว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องหรือไม่ องค์คณะผู้พิพากษามีมติเสียงข้างมากเห็นว่า การกระทำความผิดตามฟ้อง นอกจากเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่โดยตรงในการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีเจตนาในการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบแล้ว เจ้าพนักงานผู้นั้นยังต้องมีเจตนาพิเศษในขณะกระทำความผิดเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือต้องมีเจตนาปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

โดยพยานหลักฐานจากการไต่สวนได้ความว่า **ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาได้มีการพิจารณาโยกย้ายตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำแตกต่างจากกรณีข้าราชการอื่นทั่วไป**

ประกอบกับจำเลยมิได้มีสาเหตุขัดแย้งอันใดกับนายถวิลเป็นการส่วนตัว อันจะเป็นมูลเหตุจูงใจให้จำเลยประสงค์ที่จะกลั่นแกล้งนายถวิลแต่อย่างใด จำเลยอ้างเหตุผลว่า รัฐบาลก่อนได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง โดยจัดตั้งศูนย์อำนวยการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (ศอฉ.) โดยมีนายถวิลเป็นกรรมการและเลขานุการ **เกิดเหตุการณ์นำไปสู่ความรุนแรงยิ่งขึ้น จึงต้องการเปลี่ยนตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งเลขาฯ สมช.** แสดงว่ากรณีมีเหตุที่จ่อโอนนายถวิลมาปฏิบัติราชการที่สำนักนายกรัฐมนตรีอยู่ก่อนแล้ว โดยไม่ได้มีข้อคำนึงถึงว่า พล.ต.อ. ว. จะยินยอมย้ายจากตำแหน่ง ผบ.ตร.มาดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สมช.หรือไม่

ทั้ง พล.ท. ภ. อดีตเลขาธิการ สมช.เบิกความว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลย่อมต้องการผู้ได้รับความไว้วางใจสูงสุดมาดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สมช. ก็มีความชอบธรรมที่จะเปลี่ยนแปลงตัวผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติ โดยก่อนที่นายถวิลจะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว มี พล.ท. ส. ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนแล้ว เมื่อเข้าสู่สมัยนาย อ. เป็นนายกรัฐมนตรี ก็มีการโอนย้าย พล.ท. ส. จากต้นสังกัดเดิมมาแต่งตั้งให้หนึ่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำเช่นเดียวกับกรณีของนายถวิล การใช้ดุลพินิจ

ย้ายนายถวิล จึงเป็นไปตามแนวทางที่เคยปฏิบัติกันมาแต่เดิม ข้อเท็จจริงยังไม่อาจฟังได้ว่า จำเลยมีเจตนาเกิดความเสียหายแก่นายถวิล

ส่วนที่โจทก์อ้างว่า จำเลยต้องการให้ พล.ต.อ.พ. ญาติของจำเลยขึ้นดำรงตำแหน่ง ผบ.ตร. นั้น เมื่อทางไตสวนไม่มีประจักษ์พยานมาเบิกความยืนยัน กรณีจำเป็นต้องพิจารณาจากพยานแวดล้อมที่ปรากฏในการไตสวน ซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าวยังไม่อาจบ่งชี้อย่างชัดแจ้งว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการโยกย้ายได้มีการคบคิดวางแผนกันล่วงหน้าในลักษณะแบ่งหน้าที่กันทำกับจำเลยมาตั้งแต่แรก ทั้งหากจำเลยมีเจตนาเตรียมการให้รับโอนนายถวิลมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ และรับโอน พล.ต.อ. ว. มาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาฯ สมช.แทน เพื่อที่จะให้ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติว่างลงแล้ว น่าจะต้องมีการแจ้งหรือทาบถาม พล.ต.อ. ว. ให้ยินยอมที่จะมาดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สมช. เสียก่อน แต่ขณะที่นาย บ.จัดทำบันทึกขอรับโอนนายถวิล จนถึงวันที่คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติอนุมัติการโอนนายถวิล มาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำนั้น ไม่มีพยานปากใดยืนยันว่าจำเลยสั่งการหรือทาบถาม พล.ต.อ. ว. ให้มาดำรงตำแหน่งเลขาฯ สมช.

ข้อเท็จจริงกลับได้ความว่า ภายหลังกรม.มีมติเห็นชอบให้นายถวิลไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ พล.ต.อ. ก. ได้ศัพท์มาทาบทาม พล.ต.อ. ว. พล.ต.อ. ว. จึงตัดสินใจไปดำรงตำแหน่งดังกล่าว ภายหลังจากโยกย้ายนายถวิลไปแล้วนานถึง ๒๒ วัน

ยิ่งกว่านั้น ขณะที่จำเลยสั่งการให้โอนนายถวิลก็ไม่มีข้อบ่งชี้ว่าจำเลยทราบว่าจะต่อมาภายหลัง พล.ต.อ. ว. จะสมัครใจย้ายหรือไม่ หรือจะย้ายไปดำรงตำแหน่งใด เมื่อได้ยอมรับฟังไม่ได้ว่าจำเลยสั่งการให้รับโอนนายถวิล โดยมีเจตนาเพื่อจะให้ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติว่างลง และไม่อาจฟังได้ว่าการสมัครใจย้ายของ พล.ต.อ. ก. เป็นผลโดยตรงจากการโยกย้ายนายถวิลอีกด้วย

ส่วนที่นาย บ. เลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีบันทึกข้อความถึงรองนายกรัฐมนตรี (พล.ต.อ.ก.) เพื่อขอรับโอนนายถวิลมาดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำ โดยระบุว่า รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นางสาว ก.) ในฐานะรัฐมนตรีเจ้าสังกัดให้ความเห็นชอบและยินยอมการรับโอนแล้ว ทั้งที่ นางสาว ก.ยังมิได้ความเห็นชอบและมีการแก้ไขวันที่ทำเอกสารจากวันที่ ๔ ก.ย.๒๕๕๔ เป็นวันที่ ๕ ก.ย. นั้น ไม่ปรากฏว่า

จำเลยู้เห็นเกี่ยวข้องกับข้อความในเอกสารฉบับดังกล่าวส่วนการดำเนินการในการขอรับโอน ขอรับความเห็นชอบ และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติอนุมัติตามที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ

รวมทั้งการที่จำเลยได้มีคำสั่งให้นายถวิลไปปฏิบัติราชการที่สำนักนายกรัฐมนตรีใช้เวลาเพียง ๔ วัน ก็ได้ความว่าการเสนอแต่งตั้งโยกย้ายเป็นเรื่องที่ต้องเร่งรัดให้ทันต่อการประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นเรื่องปกติ และเกิดขึ้นบ่อย จึงไม่ถือเป็นข้อพิรุธ

และที่อ้างว่า จำเลยมีส่วนในการดำเนินการโยกย้ายนายถวิลให้พ้นจากตำแหน่งเลขาฯ สมช. โดยเป็นผู้อนุมัติให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อ ครม.เพื่ออนุมัติในวันที่ ๖ ก.ย. ๒๕๕๔ ได้ร่วมประชุม ครม.และร่วมลงมติอนุมัติให้นายถวิลพ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้รับอนุมัติจากครม.แล้วจำเลยได้ออกคำสั่งให้นายถวิลไปปฏิบัติราชการที่สำนักนายกรัฐมนตรี ภายหลังกษ.รัฐมนตรีมีมติอนุมัติ ก็เป็นกระบวนการและขั้นตอนของกฎหมายในการโอนย้ายข้าราชการระดับสูง การกระทำของจำเลยในส่วนนี้ย่อมไม่อาจนำมารับฟังว่า จำเลยมีเจตนาทุจริตเพื่อประโยชน์ของ พล.ต.อ. พ. จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือ

๑๐

ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐปฏิบัติ หรือละ
เว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้ อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิ
ชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดย
ทุจริตตามฟ้อง

พิพากษายกฟ้อง

19

ตัวอย่างคดีขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน
ที่ศาลฎีกาแผนกคดีอม.มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

20

คดีขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

คดีอม.๙๗/๒๕๖๑

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่า ที่ดินมีโฉนด ๒ ของผู้ถูกกล่าวหา มูลค่ารวมในขณะได้มา ๑๑,๘๖๕,๐๐๐ บาท (มูลค่าที่แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท) และเงินทุนในหุ้นสามัญเพิ่มทุนของบริษัท เอ. ของนาง ด. คู่สมรส จำนวน ๖๑,๓๘๓ หุ้น มูลค่าในขณะได้มาหุ้นละ ๐.๑๕ บาท คิดเป็นมูลค่ารวม ๙,๒๗๕,๗๔๖.๕๐ บาท (มูลค่าตามราคาตลาด ณ วันที่ซื้อหุ้น หุ้นละ ๓.๓๔ บาท คิดเป็นมูลค่ารวม ๒๐๖,๕๓๙,๙๕๕.๔๐ บาท) ซึ่งฝากไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ โกลเบล็ก จำกัด รวมมูลค่า ๒๑,๑๔๐,๗๔๖.๕๐ บาท เป็นทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ และพิพากษาให้ทรัพย์สินดังกล่าวพร้อมดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติตกเป็นของแผ่นดิน ตามพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๘ ทั้งนี้ หากไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติหรือทรัพย์สินที่ร่ำรวยผิดได้ ให้ผู้ถูกกล่าวหาชดใช้เงินหรือโอนทรัพย์สินอื่นของผู้ถูกกล่าวหาแก่แผ่นดิน จนครบถ้วน หากไม่โอนให้ถือคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘๓

ศาลฎีกาแผนกคดี อม.วินิจฉัยความว่า ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงการได้มาของที่ดินว่า ซื้อมาในราคา ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยนำเงินจากการขายหุ้นและเงินที่ใช้หมุนเวียนในครอบครัวมาซื้อ แต่เมื่อตรวจสอบการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ถูกกล่าวหาและนาง ด. คู่สมรส พบว่าปีภาษี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗ มีรายได้ไม่เพียงพอซื้อที่ดินดังกล่าว นอกจากนี้ก็ไม่ปรากฏหลักฐานใดที่จะเชื่อมโยงว่า มีการเบิกถอนเงินจากบัญชีธนาคารของผู้ถูกกล่าวหาและนาง ด. แล้วมอบเงินให้นาย ย. ไปซื้อแคชเชียร์เช็คเพื่อนำมาชำระราคาค่าที่ดิน ในส่วนของการชำระเงินค่าซื้อที่ดินทั้งสองแปลง จึงไม่ปรากฏเส้นทางการเงินจากผู้ถูกกล่าวหาเช่นเดียวกัน ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติในระหว่างที่ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

ส่วนเงินที่ใช้ชำระค่าหุ้นเพิ่มทุนบริษัท เอ. นาง ด. ภริยาของผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงว่า เป็นเงินที่ได้จากการขายหุ้นบริษัท ว. และนำกำไรจากการขายหุ้นหลายรายการไปชำระค่าหุ้นสามัญเพิ่มทุนดังกล่าว แต่ก่อนหน้านั้นศาลฎีกาแผนกคดี อม. เคยมีคำวินิจฉัยในคดีหมายเลขแดงที่ อม.๙๓/๒๕๖๐ แล้วว่า เงินที่นาง ด. ได้จากการขายหุ้นบริษัท ว. เป็น

ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ เมื่อมีการนำเงินดังกล่าวไปซื้อหุ้นเพิ่มทุนในบริษัท เอ. โดยนาง ด. จึงเป็นกรณีนำทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติไปแปรเปลี่ยนเป็นทรัพย์สินอื่นหรือจากการซื้อหุ้นอื่น อีกทั้งสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนบริษัท เอ. ถือเป็นทรัพย์สินที่เกิดจากทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ มีผลให้หุ้นสามัญเพิ่มทุนของบริษัท เอ. จำนวน ๖๑,๓๘๓ หุ้น มูลค่า ๙,๒๗๕,๗๔๖.๕๐ บาท เป็นทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ ในระหว่างที่ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่เช่นเดียวกัน

พิพากษาให้ทรัพย์สินทั้งหมดที่เพิ่มขึ้นผิดปกติพร้อมดอกผลตกเป็นของแผ่นดิน ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๔ และ ๓๘ หากไม่สามารถบังคับตามคำพิพากษาได้ทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน ให้บังคับเอาทรัพย์สินอื่นได้ แต่มูลค่าต้องไม่เกิน ๒๑,๑๔๐,๗๔๖.๕๐ บาท ตามที่ศาลพิพากษาให้ตกเป็นของแผ่นดิน

2:

คดีขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

คดีอม.๑/๒๕๕๓

ความเป็นมา

- ในระหว่างที่ผู้ถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ๒ สมัย ผู้ถูกกล่าวหาและผู้คัดค้านที่ ๑ ถือหุ้นบริษัท ชินคอร์ปฯ ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น โดยคัดค้านที่ ๒ ถึงที่ ๕ และบริษัทแอมเพิลริช ถือแทน
- ต่อมาวันที่ ๒๒ มค.๒๕๕๙ กฎหมายที่ผู้ถูกกล่าวหาเสนอขอแก้ไขที่มีผลให้บริษัทที่ประกอบธุรกิจโทรคมนาคม มีผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลต่างด้าวได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ มีผลใช้บังคับ (เดิมมีได้ไม่เกินร้อยละ ๒๕)
- วันที่ ๒๓ มค.๒๕๕๙ มีการขายหุ้นบริษัทชินคอร์ป ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น (คิดเป็นร้อยละ ๔๘ ของหุ้นทั้งหมด) แก่กลุ่มเทมาเส็ก ประเทศสิงคโปร์

2:

- คตส.ออกคำสั่งอายัดเงินและทรัพย์สินของผู้คัดค้านรวม ๑๕ ครั้ง เป็นเงิน ๖๖,๖๘๙,๒๓๔,๓๖๕.๘๑ บาท ยังขาดอยู่อีก ๙,๙๒๓,๓๖๘,๖๙๕.๒๔ บาท
- **คำขอ :** ขอให้ยึดเงินที่ได้จากการขายหุ้นชินคอร์ป ๑,๔๑๙,๔๙๐,๑๕๐ หุ้น ให้แก่กลุ่มเทมาเส็กของประเทศสิงคโปร์ โดยมีบริษัทซีตาร์ โฮลดิ้งส์ จำกัด และบริษัทแอสเพน โฮลดิ้งส์ จำกัด เป็นผู้ซื้อ เป็นจำนวนเงินสุทธิหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วรวม ๖๙,๗๒๒,๘๘๐,๙๓๒.๐๕ บาท และเงินปันผล ๖,๘๙๘,๗๒๒,๑๒๙ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๖,๖๒๑,๐๑๓,๐๖๑.๐๕ บาท พร้อมดอกผลตกเป็นของแผ่นดิน เนื่องจากการร่ำรวยผิดปกติและมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

25

ข้อกล่าวหา: กระทำการอันเป็นการเอื้อประโยชน์ ๕ กรณี

กรณีที่ ๑ : ออกพระราชกำหนดแปลงค่าสัมปทานโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นภาษีสรรพสามิต เป็นการเอื้อประโยชน์แก่บริษัทชินคอร์ปและบริษัทในเครือ

กรณีที่ ๒ : แก้ไขสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปรับลดอัตราส่วนแบ่งรายได้จากการให้บริการแบบใช้บัตรจ่ายเงินล่วงหน้าหรือ Prepaid Card ให้แก่บริษัท AIS

กรณีที่ ๓ : แก้ไขสัญญาอนุญาตให้ดำเนินกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่

- (๑) การอนุญาตให้ใช้เครือข่ายร่วม (Roaming) และให้หักค่าใช้จ่ายจากรายรับ
- (๒) กรณีการปรับลดอัตราค่าใช้จ่ายเครือข่ายร่วมระหว่าง กสท.กับบริษัทดีพีซี ตามสัญญาให้ดำเนินการให้บริการวิทยุคมนาคมแบบเซลลูลาร์

26

กรณีที่ ๔ : กรณีอนุมัติ ส่งเสริม สนับสนุนธุรกิจดาวเทียมตามสัญญาดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศโดยมิชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่บริษัทชินคอร์ปและบริษัทไทยคม

- (๑) อนุมัติโครงการดาวเทียมไอพีสตาร์ โดยมิชอบ
- (๒) ลดสัดส่วนการถือหุ้นของบริษัทชินคอร์ปที่ต้องถือในบริษัทไทยคมจากไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๑ เป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐
- (๓) อนุมัติให้ใช้เงินค่าสินไหมทดแทนของดาวเทียมไทยคม ๓ ที่ได้รับความเสียหาย ๖.๗ ล้าน US ดอลลาร์ ไปเข้าช่องสัญญาณดาวเทียมต่างประเทศเพื่อใช้ทดแทนดาวเทียมไทยคม ๓

กรณีที่ ๕ : อนุมัติให้รัฐบาลสหภาพพม่ากู้เงินจาก Exim Bank ๔,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อนำไปซื้อสินค้าและบริการของบริษัทไทยคมโดยเฉพาะ

27

มติองค์คณะเสียงข้างมากเห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำการตามข้อกล่าวหากรณี ๑ ที่ ๒ ถึงที่ ๓ (๑) ที่ ๔ และที่ ๕

พิพากษาให้เงินปันผลค่าหุ้นจำนวน ๖,๘๙๘,๗๒๒,๑๒๙ บาท และเงินที่ได้จากการขายหุ้นหลังหักราคาหุ้นที่มีอยู่เดิม(๓๐,๒๔๗,๙๑๕,๖๐๖.๓๕ บาท) จำนวน ๓๙,๔๗๔,๙๖๕,๓๒๕.๗๐ บาท รวมเป็นเงิน ๔๖,๓๗๓,๖๘๗,๔๕๔.๗๐ บาท พร้อมดอกผลของเงินจำนวนดังกล่าว ตกเป็นของแผ่นดิน.

หมายเหตุ : คดีนี้มีข้อกฎหมายที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ คำวินิจฉัยที่ว่า มูลคดีนี้เป็นการกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติ มิใช่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่มีมูลเหตุจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้ถูกกล่าวหา ประเด็นที่ศาลจะต้องพิจารณาคือ ผู้ถูกกล่าวหา มีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควรสืบเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่จริงหรือไม่ หากได้ความตามนี้แล้ว ศาลย่อมมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินได้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางอาญาหรือไม่ คดีนี้จึงมี **ใช้คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา** ที่ศาลจะต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาส่วนอาญาตามป.วิ.อ.มาตรา ๔๖

28

คดีจิตใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ หรือยื่นเท็จ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ วรรคสาม, ๒๓๕ วรรคท้าย
พ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี อมา มาตรา ๑๐ (๓)
พ.ร.ป.พช. มาตรา ๑๑๔

รัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ ...

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตาม มาตรา ๒๓๔ (๓) **จิตใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน** หรือ**จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ** และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่า**มีเจตนาไม่แสดงที่มา**แห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม

พ.ร.ป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) หรือกรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตาม
มาตรา ๕๗ วรรคสอง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิด
ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่
แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน

พ.ร.ป.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๑๑๔ เมื่อปรากฏว่าผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ
ป.ป.ช. ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น
ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายแจ้ง
ข้อกล่าวหาให้ผู้นั้นทราบ และกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้นั้นจะมาชี้แจง
ข้อกล่าวหา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด แล้ว
นำเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. **มีมติ**ว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สิน ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อ **ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง** เพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีของบุคคลตามมาตรา ๑๐๒ (๔) ด้วย

(๒) กรณีเป็นเจ้าของที่ของรัฐ ยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๐๒ (๔) ให้เสนอเรื่องต่อ **ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ** เพื่อวินิจฉัย

ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามวรรคสอง ให้นำความในมาตรา ๘๐ (ตั้งนายฟ้องแทน) มาตรา ๘๑ (หยุดปฏิบัติหน้าที่) และมาตรา ๘๖ (ผลกรณียกคำร้อง) มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕
วรรคท้าย
และพ.ร.บ.ป.ป.ช. ม. ๑๑๔

๑.บุคคลตามพรป.ปช.ฯ มาตรา ๑๐๒ (๑) ถึง (๔)

๒.บุคคลตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ออกตามความในพรป.ปช.ฯ มาตรา ๒๘ (๓) และมาตรา ๑๐๒ กับ มาตรา ๑๐๓

หมายเหตุ: ผู้ยื่นฯ ต้องแสดงรายการทรัพย์สินฯของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ในส่วนของคู่สมรสมีมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “**คู่สมรสตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย** ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป.ป.ช.กำหนด”

ข้อสังเกต : กรณีผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส

หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป.ป.ช.กำหนด คือ ประกาศคณะกรรมการป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอันถือว่าเป็นคู่สมรส พ.ศ. ๒๕๖๑ มีสาระสำคัญคือ

ข้อ ๓ บุคคลซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับเจ้าพนักงานของรัฐ และมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้ถือเป็นคู่สมรสตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

(๑) ได้ทำพิธีมงคลสมรสหรือพิธีอื่นใดในทำนองเดียวกันกับเจ้าพนักงานของรัฐ โดยมีบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลภายนอกรับทราบว่าเป็นการอยู่กินเป็นสามีภริยากันตามประเพณี

(๒) เจ้าพนักงานของรัฐแสดงให้เห็นปรากฏว่ามีสถานะเป็นสามีภริยากัน หรือมีพฤติการณ์เป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะดังกล่าว

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งจดทะเบียนสมรสกับเจ้าพนักงานของรัฐและต่อมาได้จดทะเบียนหย่าขาดจากกันตามกฎหมาย แต่ยังคงแสดงให้เห็นปรากฏหรือมีพฤติการณ์ซึ่งเป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะเป็นสามีหรือภริยากัน

บุคคลตามพรป.ปปช. มาตรา ๑๐๒

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๔) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป
- (๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป
- (๖) ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป
- (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
- (๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- (๙) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บุคคลตามประกาศคณะกรรมการ.ปปช.ฯ ออกตามความในมาตรา ๑๐๒

- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๒ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๓
- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๖๑
- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๒ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๖๑
- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๖๑
- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๑๐๒ พ.ศ. ๒๕๖๑

37

บุคคลตามประกาศคณะกรรมการ.ปปช.ฯ ออกตามความในมาตรา ๑๐๓

- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๓ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๑
- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๓ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑
- ประกาศคณะกรรมการ.ปปช.เรื่อง กำหนดตำแหน่งของเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งจะต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๓ พ.ศ. ๒๕๖๑

38

กำหนดเวลายื่นบัญชี

ผู้ดำรงตำแหน่งตามพ.ร.บ.ปปช. ม.๑๐๕

- (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- (๔) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ม.๑๐๕

ว.สาม

ผู้ดำรงตำแหน่งตามพ.ร.บ. ม.๑๐๕

- (๔) ข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป
 - (๕) ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป
 - (๖) ข้าราชการอัยการตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป
 - (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
 - (๘) ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
- ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและทุกสามปีตลอดเวลายังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

39

เอกสารประกอบบัญชี

ม.๑๐๕

ว.หนึ่ง

- หลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สิน
- หลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา

- ผู้ยื่นต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า
- ทรัพย์สินและหนี้สิน ให้รวมถึงทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ความครอบครองดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

40

ผู้ที่ต้องเปิดเผยบัญชีฯ (ม.๑๐๖)

- ม. ๑๐๒ (๑) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะ
 - นายกรัฐมนตรี
 - รัฐมนตรี
 - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - สมาชิกวุฒิสภา
- ม. ๑๐๒ (๒) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ม. ๑๐๒ (๓) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- ม. ๑๐๒ (๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
- ม. ๑๐๒ (๘) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง (ม.๔)

หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีใช้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสำหรับข้าราชการพลเรือน และ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการเหล่าทัพสำหรับข้าราชการทหาร และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแต่ไม่รวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

การให้โอกาสตามกฎหมายใหม่

- ต้องมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วย

รัฐธรรมนูญ ม.๒๓๕ วรรคท้าย

พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ม.๑๐๙

- กรณีไม่ยื่น สนน.ป.ช.ต้องมีหนังสือแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งขยายเวลาให้ไม่เกิน ๓๐ วัน และขยายได้อีกไม่เกิน ๓๐ วัน

- กรณียื่นไม่ครบหรือข้อมูลคลาดเคลื่อน และไม่มีพฤติการณ์ปกปิด ในเลขาธิการฯ แจ้งให้ดำเนินการให้ครบถ้วนหรือถูกต้อง ภายเวลาที่เลขาธิการกำหนด

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว หากผู้มีหน้าที่ยื่นไม่ดำเนินการ ให้เลขาธิการเสนอคณะกรรมการป.ป.ช.เพื่อดำเนินการต่อไป

บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ: คดีจิตใจไม่ยี่นบัญชีหรือยื่นเท็จ

- ๑.ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ๒.ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ๓.ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- ๔.ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๕.กรรมการป.ป.ช.
- ๖.เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป.ป.ช.
- ๗.ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ตำแหน่งอื่นขึ้นศาลอาญาคดีทุจริตฯ
(พ.ร.ป.ปช.ฯ ม.๑๑๔(๒))

พ.ร.ป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี อม.ฯ ม.๑๐(๔) และพ.ร.ป.ปช.ฯ ม.๑๑๔ (๑)

43

คดีจิตใจไม่ยี่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯหรือยื่นเท็จ

คณะกรรมการป.ป.ช.

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

องค์ประกอบความผิด

๑. จงใจไม่ยี่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และ
๒. มีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ วรรคท้าย และพ.ร.ป.ปช. ม. ๑๑๔

44

หากศาลฟังว่าจริงใจไม่ยื่นบัญชีฯ
หรือยื่นเท็จจริงตามคำร้อง

- พ้นจากตำแหน่ง นับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่
- เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่เกินสิบปี
- เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ

รัฐธรรมนูญ ม.๒๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคท้าย

45

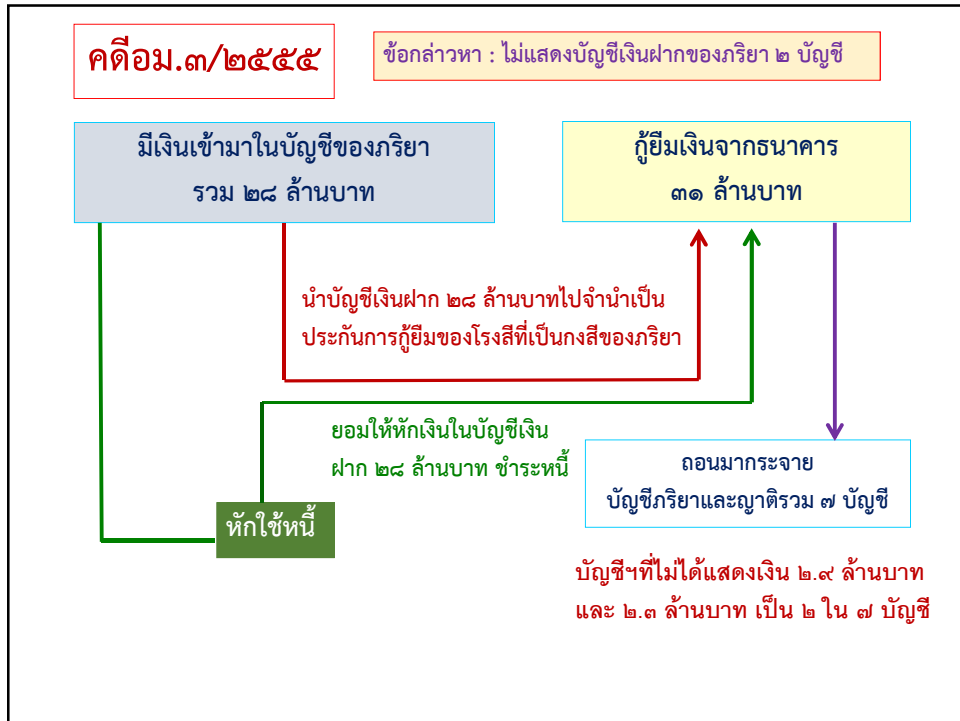
คดี อม.๓/๒๕๕๕

รณว.ศึกษาธิการ

ข้อกล่าวหา

๑. ไม่แสดงรายการบัญชีเงินฝากของภริยา ๒ บัญชี จำนวนเงิน ๒.๙ ล้านบาท และ ๒.๓ ล้านบาทในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งรมช.ศึกษาฯ มาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ของผู้คัดค้าน ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่า มีเงินเข้าบัญชีภริยา ๒๘ ล้านบาท บัญชีนี้ถูกนำไปจำหน่ายเป็นประกันเงินกู้ที่โรงสีที่เป็นกงสีของครอบครัวภริยาผู้ยื่นจากธนาคาร ๓๑ ล้านบาทเศษ เงินที่ได้มา ถูกกระจายเข้าบัญชี ภริยาและญาติ ๗ บัญชี ต่อมาภริยาถอนเงินที่โรงสีได้มาจากธนาคารไปซื้อหุ้นและหน่วยลงทุน เกือบทั้งหมด ส่วนที่เหลือฝากไว้ในบัญชีที่มีชื่อภริยาและหรือญาติภริยาเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งเป็นบัญชีเงินฝากที่ผู้คัดค้านไม่แสดงในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯที่ยื่นต่อผู้ร้อง
๒. ไม่แสดงรายการบ้าน ๑ หลัง พร้อมที่ดินเนื้อที่ ๓ ไร่ ๒๔.๑ ตร.วา ที่อ.วิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

46

อม.๓/๒๕๕๕ ข้อต่อสู้ที่สำคัญ

- เงินในบัญชีเงินฝากของภริยาฯที่ไม่ได้แสดง เป็นเงินของโรงสีที่เป็นกงสีของครอบครัวภริยา ภริยาเพียงถือครองและทำธุรกรรมแทน ส่วนเงินที่ภริยานำไปซื้อหน่วยลงทุนและหุ้นเป็นเงินที่มีมารดาภริยาสั่งไว้ก่อนตายให้ยกให้ภริยา
- บ้านพร้อมที่ดินตามข้อกล่าวหา ใช้เงินของโรงสีซื้อที่ดินและจ่ายค่าก่อสร้างเพื่อใช้เป็นสำนักดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพี่ชายภริยา ซึ่งจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกอบต.ด้านข้าง และให้ผู้คัดค้านใช้เป็นสำนักงานกับที่พักอาศัย

คำพิพากษา: ข้อต่อสู้เรื่องเงิน

- ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้คัดค้านเป็นเจ้าของเงิน ๓๐ ล้านบาทเศษ ได้มาช่วงเลือกตั้งในปี ๒๕๓๙ บางส่วนมีที่มาจากเงินสนับสนุนจากพรรคชาติไทยกว่า ๒๐ ล้านบาท ที่เหลือไม่ทราบที่มา ผู้คัดค้านนำไปฝากเปิดบัญชีในชื่อห้างฯ โรงสี หลังจากนั้นห้างฯ ทำสัญญากู้ยืมเงินจากธนาคาร แล้วนำเงินที่ผู้คัดค้านได้มาทั้งหมดไปชำระหนี้เงินกู้ยืม และเงินกู้ยืมซึ่งกลายมาเป็นเงินที่มีที่มาที่ถูกต้องจากการทำธุรกรรมผ่านธนาคารก็ได้กระจายเข้าฝากในบัญชีส่วนตัวของภริยาและในชื่อห้างฯ โรงสีอีกหลายบัญชี ต่อมาภริยาก็ได้ถอนเงินจากบัญชีดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้คัดค้านจงใจปกปิดที่มาของเงินที่นำมาฝาก ในการยื่นบัญชีจำนวน ๔ ตำแหน่ง รวม ๙ กรณี

คำพิพากษา : ข้อต่อสู้เรื่องบ้าน+ที่ดิน

- ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงว่า การปลูกสร้างบ้านตามคำร้องเป็นการสร้างเพื่อประโยชน์ของผู้คัดค้านใช้เงินของผู้คัดค้านและภริยา มิได้ใช้เงินกงสี

กรณีเป็นการยื่นบัญชีเท็จตั้งแต่ดำรงตำแหน่งรมต.ศึกษาเมื่อวันที่ ๙ กค. ๒๕๔๒ เป็นต้นมา ทุกบัญชีที่ยื่นต่อผู้ร้อง

คดี อม.๒๘/๒๕๖๒

ปัญหา : โทษเพิกสิทธิเลือกตั้งย้อนหลังได้หรือไม่ ?

คดีนี้ผู้ร้องขอให้ลงโทษตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ (ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และ จะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับภายหลังการกระทำความผิด (กฎหมายที่ใช้บังคับในขณะกระทำความผิดคือ พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง เพียงแต่ห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี)

ปัญหาในคดีนี้ก็คือ โทษเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง) มีผลใช้บังคับย้อนหลังได้หรือไม่

ศาลฎีกาแผนกคดี อม.วินิจฉัยว่า มาตรการบังคับทางการเมืองตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ **มิใช่มาตรการบังคับทางการเมืองที่ใช้ในขณะกระทำความผิด** จึงต้องใช้พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บังคับแก่ คดีนี้ เพราะหากบังคับใช้ตามที่กฎหมายที่บัญญัติภายหลังกระทำความผิดย่อมเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม

คดีอม.อธ ๑/๒๕๖๔

คดีส่วนอายุขาดอายุความ ยั่งลงโทษในส่วนที่เป็นมาตรการบังคับทางการเมือง (เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง) ได้หรือไม่

คดีนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาที่จะไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินนั้น กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกอบจ.นนทบุรี ขอให้สั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๑๔, ๑๘๘

ศาลฎีกาแผนกคดีอม.ตรวจคำร้องและเอกสารประกอบแล้ว พิพากษายกคำร้อง

ผู้ร้องอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์วินิจฉัยว่า การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและสิทธิเลือกตั้งตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑ หรือการห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี

51

ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ถือเป็นมาตรการบังคับทางการเมืองซึ่งมีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการแสดงออก ในฐานะพลเมืองของรัฐอันสืบเนื่องมาจากการกระทำความผิดอาญา โดยศาลจะมีอำนาจบังคับใช้มาตรการบังคับดังกล่าวได้ต่อเมื่อเป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษา วินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้นั้นกระทำความผิดอาญาโดยจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินภายในเวลากำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ มาตรการบังคับทางการเมืองจึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวินิจฉัยความผิดในทางอาญา ตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๖๗ หรือพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การที่ผู้ร้องอุทธรณ์ขอให้ศาลเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา ย่อมเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยพฤติการณ์หรือการกระทำอันเดียวกันกับที่ต้องนำมาวินิจฉัยใน ส่วนความรับผิดทางอาญาที่ขาดอายุความไปแล้ว จึงแสดงให้เห็นว่ามาตรการบังคับทาง

52

การเมืองรวมเป็นส่วนหนึ่งของคดีอาญาโดยไม่อาจแยกออกจากการวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญาได้ ดังนั้น มาตรการบังคับทางการเมืองดังกล่าว แม้มิใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ก็ย่อมต้องอยู่ภายใต้หลักทั่วไปของคดีอาญา ซึ่งรวมถึงการอยู่ในบังคับของอายุความทางอาญา เมื่อการกระทำส่วนนี้เป็นอันขาดอายุความทางอาญาไปแล้ว ซึ่งมีผลให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปโดยศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามคำร้องหรือไม่ กรณีจึงไม่อาจนำมาตรการบังคับทางการเมืองมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้

53

คดี อม.อธ.๔/๒๕๖๕

บทบัญญัติเรื่องอายุความย้อนหลังได้หรือไม่

คดีนี้ ศาลฎีกาแผนกคดีอม.วินิจฉัยว่า คดีของผู้ร้องในความผิดฐานจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย วาระที่ ๒ ขาดอายุความทางอาญา

ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องแล้วอายุความย่อมสะดุดหยุดลงตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕ และพ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ ด้วยนั้น

องค์คณะพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าว มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการนับอายุความทางอาญา แต่มีความแตกต่าง

54

กับกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดของผู้ถูกกล่าวหา โดยมีผลให้อายุความ
ระงับคดีลง ระยะเวลาการบังคับโทษจึงขยายออกไปซึ่งไม่เป็นคุณแก่ผู้ถูก
กล่าวหา อีกทั้งปัญหาเรื่องอายุความ แม้มิใช่การกำหนดองค์ประกอบของการ
กระทำอันเป็นความผิด แต่ก็ยังเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับกำหนดเวลาให้บุคคลต้อง
รับโทษหรือไม่ต้องรับโทษในทางอาญา เมื่อพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับบัญญัติขึ้น และมีผลใช้บังคับภายหลังจากวันกระทำ
ความผิดของผู้ถูกกล่าวหาจึงไม่อาจนำมาใช้บังคับย้อนหลังแก่คดีที่มีการกระทำ
ความผิดก่อนบทกฎหมายใช้บังคับได้

55

คำพิพากษาศติ อม.อธ.๔/๒๕๖๗

คดีนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ
หนี้สินฯ ต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมี
พฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น กรณีพ้นจาก
ตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกันจ่า โดยผู้ถูกกล่าวหาไม่แสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินของนางสาวมยุรี คู่สมรสที่จดทะเบียนหย่า แต่ยังคงอยู่กินฉันสามีภริยา ขอให้เพิก
ถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา กับขอให้ลงโทษตามพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๘๑, ๑๔๔ วรรคสอง (๑), ๑๖๗ ผู้ถูกกล่าวหาให้การ
ปฏิเสธ ศาลฎีกาแผนกคดีอม.พิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง ผู้ร้องอุทธรณ์

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์วินิจฉัยความว่า ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ร้องมีว่า
ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาทำหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯกรณีพ้นจากตำแหน่ง
ผู้ถูกกล่าวหากับนางสาวมยุรี ซึ่งจดทะเบียนหย่าขาดจากกันแล้ว หากยังอยู่กินฉันสามีภริยา ย่อม
ต้องถือได้ว่า พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐๒ วรรค
สอง และประกาศคณะกรรมการป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ซึ่งอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้
จดทะเบียนสมรสอันถือว่าเป็นคู่สมรส พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓

องค์คณะฯ เห็นว่า พยานหลักฐานที่ผู้ร้องนำเข้าไต่สวนปรากฏเพียงว่า นาย
ธงชัย นักสืบสวนคดีทุจริตชำนาญการ พยานผู้ร้อง เบิกความว่า พยานลงพื้นที่สืบสวนที่
ตำบลกันจุก ฝ้าคูร์้านของนางสาวมยุรีเป็นเวลา ๕ วัน ไม่พบเห็นผู้ถูกกล่าวหา พยานยังได้
แฝงตัวเป็นตัวแทนจำหน่ายปุ๋ย สอบถามพนักงานในร้านของนางสาวมยุรี ๒ คน ให้
ข้อมูลสอดคล้องกันว่านางสาวมยุรีเป็นภริยาจำเลย และสอบถามจากแหล่งข่าวซึ่งเป็น
ข้าราชการ ๒ คน อดีตข้าราชการ ๑ ราย ก็ให้ข้อมูลว่า ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลกันจุกทราบ
กันทั่วไปว่าทั้งสองคนเป็นสามีภริยากัน แต่ไม่มีการบันทึกภาพถ่ายบุคคลที่สอบถามหรือ
บันทึกถ้อยคำของบุคคลนั้นไว้เป็นหลักฐาน จึงเป็นการเบิกความเพียงลอยๆ ปากเดียว
อีกทั้งยังไม่ปรากฏชื่อผู้ให้ข้อมูล กรณีจึงไม่มีเหตุอันควรรับฟังพยานบอกเล่าเช่นนี้ ตามป.
วิ.อ.มาตรา ๒๒๖/๓ ประกอบพ.ร.บ.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี อม. พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘
วรรคสาม สำหรับพยานประกอบอื่นในคดีนี้ ได้แก่ ข้อมูลที่ปรากฏในแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก
ของ ผู้ถูกกล่าวหาและนางสาวมยุรี แสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตครอบครัวแบบบิดามารดา
กับบุตร แต่ก็เพียงการทำหน้าที่ของบิดามารดา แม้หย่ากันแล้วก็หาหลุดพ้นจากหน้าที่
ดังกล่าว จึงมีไข่เรื่องผิดปกติ แม้ผู้ถูกกล่าวหาส่งข้อความในลักษณะหยอกล้อนางสาวมยุรี

ก็เป็นการส่งข้อความสั้นๆ เพียง ๒ ครั้ง ครั้งสุดท้ายวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ แต่หลังจากนั้น
จนถึงวันที่ผู้ถูกกล่าวหาหมิ่นหน้าที่ยื่นบัญชีฯ อันเป็นระยะเวลานานหลายเดือน ผู้ถูกกล่าวหา
ไม่เคยส่งข้อความในลักษณะเช่นนั้นอีกเลย ส่วนข้อมูลในแอปพลิเคชันไลน์ที่ผู้ถูกกล่าวหา
ตั้งรูปประจำตัวเป็นภาพคู่ของผู้ถูกกล่าวหาและนางสาวมยุรีในลักษณะใกล้ชิดกัน ก็เป็น
ภาพถ่ายเดิมที่ผู้ถูกกล่าวหาใช้มาตั้งแต่ก่อนจดทะเบียนหย่า ประกอบกับภายหลังแยกกัน
อยู่สักพัก ผู้ถูกกล่าวหาก็ได้เปลี่ยนภาพไปแล้ว แม้ผู้ถูกกล่าวหายอมรับว่าบางวันอยู่บ้าน
ของนางสาวมยุรี ก็เนื่องจากต้องดูแลบุตรและนางสาวมยุรีตั้งครรภ์บุตรคนที่ ๒ อยู่
พยานหลักฐานของผู้ร้องยังฟังไม่ได้ว่า ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหาหมิ่นหน้าที่ยื่นบัญชีฯกรณีพ้น
จากตำแหน่ง ผู้ถูกกล่าวหากับนางสาวมยุรีซึ่งจดทะเบียนหย่าขาดจากกันแล้วยังอยู่กินกัน
ฉันสามีภริยา จึงถือไม่ได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหาจงใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่น
บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่
ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือ
หนี้สินนั้นกรณีพ้นจากตำแหน่ง อันจะเป็นความผิดตามคำร้อง พิพากษาอื่น.

คดีกล่าวหาคณะกรรมการป.ป.ช.

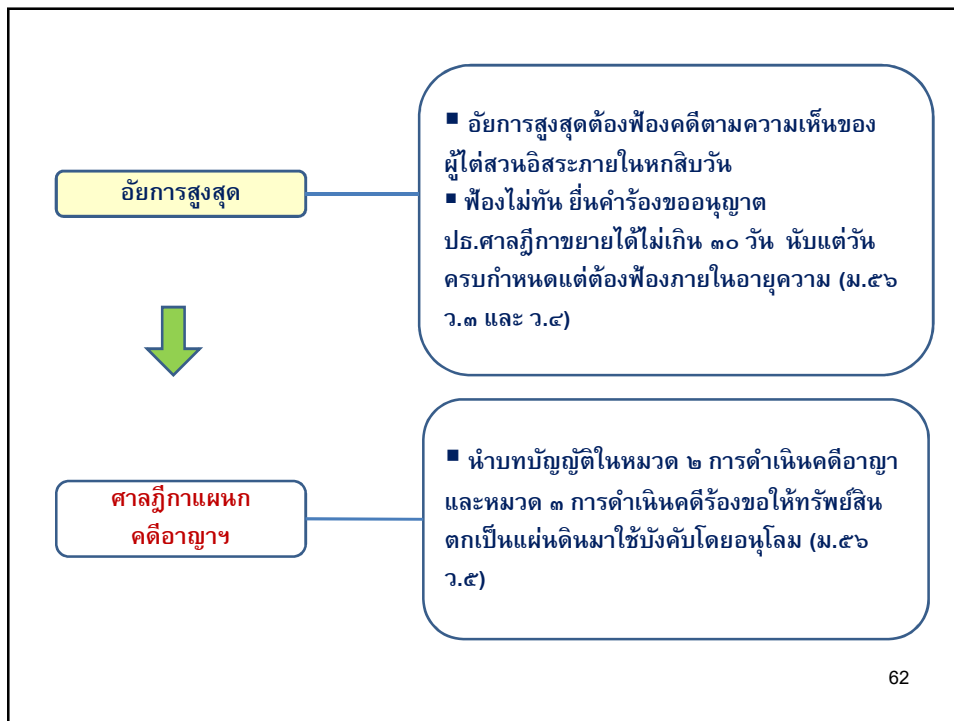
59

ข้อกล่าวหา

๑. ร่ำรวยผิดปกติ
๒. ทุจริตต่อหน้าที่
๓. จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ ม.๒๓๖ และพ.ร.ป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ม.๑๐ (๒)

60

ผู้ไต่สวนอิสระ

- คุณสมบัติของผู้ไต่สวนอิสระ
(ม.๕๐ และ ม.๕๑ (๑) – (๗))
- ลักษณะต้องห้ามของผู้ไต่สวนอิสระ
(ม.๕๒ (๑) – (๑๖))
- ผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจหน้าที่
เช่นเดียวกับคณะกรรมการป.ป.ช.
(ม.๕๓)
- ผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจสั่งให้
กรรมการป.ป.ช.ยื่นบัญชีแสดง
รายการทรัพย์สิน (ม.๕๕)

63

คดีกล่าวหาคณะกรรมการ ป.ป.ช.ที่ศาลตัดสินแล้ว

อม.๑/๒๕๔๘ กล่าวหาว่า คณะกรรมการป.ป.ช.ร่วมกันอกระเบียบขึ้น
ค่าตอบแทนตนเอง ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ ลงโทษจำคุกจำเลยทั้งเก้าคนละ
๒ ปี โทษจำคุกรอไว้ ๒ ปี

อม.๕/๒๕๕๒ กล่าวหาว่า คณะกรรมการป.ป.ช.ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในการชี้
มูลว่าความผิดของอดีตปลัดกระทรวงยุติธรรมและอดีตรองอธิบดีกรมบังคับคดีนัย
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ ยกฟ้อง

อม.๔/๒๕๕๓ กล่าวหาว่า คณะกรรมการป.ป.ช.ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบกรณี
แต่งตั้งคนใกล้ชิดเป็นที่ปรึกษา เลขานุการ และผู้ช่วยเลขาฯ กับปฏิบัติหน้าที่โดย
มิชอบในการไต่สวน และกรณีชี้มูลความผิดข้าราชการที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามรัฐบาล
ป.ช.ป. ๔ คดี ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาฯ ยกฟ้อง

64

อม.๑/๒๕๔๘

คำฟ้อง : ออกระเบียบเพิ่มค่าตอบแทนรายเดือนแก่ประธานกรรมการ ๔๕,๕๐๐ บาท กรรมการอื่น คนละ ๔๒,๕๐๐ บาท

ข้อต่อสู้ : มีอำนาจตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ม.๕ + ม.๑๐๗

คำพิพากษา - ม.๕ เป็นอำนาจในการออกระเบียบทั่วไปเพื่อเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ของป.ป.ช.

- ม.๑๐๗ เป็นอำนาจในการออกระเบียบที่ใช้บังคับกับลูกจ้างในสำนักงาน ป.ป.ช.

- เป็นระเบียบที่ริเริ่มมาจากมติของป.ป.ช. เอง

- อนุกรรมการฯ ทักท้วงแล้วว่า ออกระเบียบเช่นนี้ไม่ได้

มีความผิดตาม ป.อ. ม. ๑๕๗, ๘๓ + พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ม.๑๒๕ จำคุก ๒ ปี รอฯ ๒ ปี

ปัญหา : ผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องคณะกรรมการป.ป.ช.หรือไม่

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๗๓/๒๕๖๒ (ประชุมใหญ่) วินิจฉัยว่า พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่มีผลบังคับในขณะที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่า กรรมการ (ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ) ผู้ใดร่ำรวยผิดปกติ กระทบความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ” เป็นเพียงบทบัญญัติที่เพิ่มช่องทางในการดำเนินคดีแก่ **คณะกรรมการป.ป.ช.** โจทก์เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ ยังคงมีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ ได้ ตามป.วิ.อ. มาตรา ๒๘ (๒) ต่อศาลชั้นต้นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามพ.ร.บ.จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๗ ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง (๑)

พ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ม.๑๗ วรรคหนึ่ง ปัจจุบันคือพ.ร.บ.ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๐ ม.๔๕ วรรคหนึ่ง